

Remiss: Sveriges internationella adoptionsverksamhet (SOU 2025:61)

S2025/01111

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Yttrandet har utarbetats av professor Ulf Maunsbach.

Allmänt

Betänkandet av Adoptionskommissionen omfattar en mycket gedigen genomgång av det svenska adoptionssystemet och ett klargörande av i vilken utsträckning det förekommit oegentligheter inom den svenska adoptionsverksamheten. Betänkandet innehåller också förslag på hur det nuvarande systemet ska förändras för att barnrättsperspektivet och rättssäkerheten ska stärkas.

Fakultetsstyrelsen vill inledningsvis berömma Adoptionskommissionen för ett mycket gediget arbete och en noggrann analys. Betänkandet, som omfattar två volymer på tillsammans över 1500 sidor, har forskningsmässig kvalitet och är ett bidrag till förståelsen för detta komplexa område som går långt utöver vad man vanligen kan begära av en utredning.

De förslag som lämnas avseende reformering av det svenska adoptionssystemet är mycket väl underbyggda. I det följande kommenteras utredningens lagförslag närmare. Fakultetsstyrelsen väljer att inte närmare kommentera förslagen om ett adoptionsspecifikt

stöd på annat sätt än att vi uppfattar att de förslag som lämnas angående detta är väl motiverade och att det framstår som rimligt att det blir MFoF som får uppdraget att organisera det aktuella stödet.

Utredningens förslag

Vad gäller de föreslagna lagändringarna ställer sig Fakultetsstyrelsen bakom förslaget att verksamheten med att förmedla barn för adoption till Sverige bör avvecklas och att lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling därmed ska upphävas.

Fakultetsstyrelsen håller vidare med om att det är rimligt att det kvarvarande begränsade utrymmet för internationella adoptioner bör administreras genom MFoF och att regleringen om detta bör införas i föräldrabalkens 4 kap., i anslutning till redan befintlig reglering av adoptioner. Därigenom betonas det faktum att internationella adoptioner ska behandlas med samma krav på rättssäkerhet som andra adoptioner.

Fakultetsstyrelsen är därutöver av uppfattningen att det är viktigt att så långt möjligt samla kompetens och kunskap om internationella adoptioner på ett ställe och att dessa frågor ska hanteras av en oberoende myndighet. Det framstår därmed som naturligt att MFoF får en utökad roll inom det svenska systemet för internationella adoptioner, helt i linje med vad som föreslås i betänkandet.

Fakultetsstyrelsen ställer sig således bakom förslaget att avsluta den nuvarande adoptionsförmedlingsverksamheten med följd att den numera enda kvarvarande förmedlingstjänsten som bedrivs vid Adoptionscentrum därmed måste avvecklas.

Härvid vill fakultetsstyrelsen betona att det är mycket viktigt att pågående ärenden hinner avslutas på ett etiskt och rättssäkert sätt och att det därmed måste hållas öppet för att det kan kvarstå ärenden också efter den sista december 2028 (som föreslås vara senaste datum för avslutet).

Det är också viktigt att erfarenheter som upparbetats inom Adoptionscentrum (och andra liknande aktörer) hinner tas till vara och tillgodogöras på ett systematiskt sätt. Dyliga erfarenheter kommer att vara viktiga inom ramen för det framtida stöd som föreslås etableras vid MFoFs kompetenscentrum.

Givet att dessa intressen tas tillvara håller fakultetsstyrelsen med om att det är viktigt att de förändringar som föreslås i betänkandet genomförs med prioritet.

Enligt delegation

Ulf Maunsbach